



KESKKONNAAMET

ASUTUSESISESEKS KASUTAMISEKS

Märge tehtud: 20.03.2026

Juurdepääsupiirang kehtib kuni: 19.03.2101

Alus: AvTS § 35 lg 1 p 12

Teabevaldaja: Keskkonnaamet

Meris Süsta
Riigimetsa Majandamise Keskus
meris.systa@rmk.ee

Teie 18.02.2026 nr 3-2.1/2026/1048

Meie 20.03.2026 nr 6-2/26/3292-2

Arvamus Kõrgepennari metsatee ehitamise kohta

Austatud Meris Süsta

Esitasite Keskkonnaametile seisukoha avaldamiseks Valga maakonda Tõrva valda Jeti külla uue metsatee (Kõrgepennari tee) ehitamise projekti koostamise lähteülesande koos keskkonnamõju analüüsi, asendiplaani ja kaardikihtidega.

Eesti looduse infosüsteemi (EELIS, Keskkonnaagentuur) andmetel ei jää kavandatava tegevuse ala kaitsealale, hoiualale, püsielupaika ega kaitstava looduse üksikobjekti kaitsevööndisse.

Keskkonnaamet tutvus esitatud materjalidega ning märgib järgmist:

1. Lähteülesande punktis 1 on kirjas: *Koostada: metsateede ehitamise ja rekonstrueerimise projekt*. Lisatud kaardikihil on näidatud lisaks uuele Kõrgepennari teele ka rekonstrueeritav tee (Nihujärve-Oomuli tee). Lisatud asendiplaan ja keskkonnamõju analüüs käsitleb ainult Kõrgepennari teed. Soovitame materjale täpsustada, et oleks üheselt arusaadav, et kavandatavaks tegevuseks on Kõrgepennari tee ehitamine.
2. Kalakotka elupaik KLO9129629 jääb kavandatavast teest 450 m kaugusele, teadaolev pesapuu jääb 770 m kaugusele.

Kalakotka (*Pandion haliaetus*) kaitse tegevuskava¹ kohaselt pesitseb kalakotkas väga väljapaistvates kohtades (puuladval või elektriliini postil), mistõttu on ta kaugemalt häiruv. Otsenähtavuse korral (nt lage raba, lageraie lank vms) tõuseb emaslind munadelt juba inimese lähenemisel 500 m kaugusele ja halva ilma korral võivad munad jahtuda ning looted hukkuda. Kalakotkas on pikaajaline, paigatruu ja häirimise suhtes tundlik, mistõttu on liigi võimalikult soodsa seisundi saavutamiseks oluline pesapaikade kaitse. Oluline pesapuust kuni 500 m raadiuses piiritletud elupaikades keelata pesitsusajal raie ja teised mürrarohked tegevused. Varakevadine mets ei ole lehtinud ja hääled kostavad väga kaugemale, mistõttu võivad kotkast häirida kõik pesalähedased tegevused.

Väljaspool kaitsetsooni oleva metsa raie võib kalakotka pesitsemist mõjutada kahel põhjusel. Esiteks tuultele avatuna võib pesamets tormihellaks muutuda ja teiseks, kui

¹ Kinnitatud Keskkonnaameti peadirektori 12.11.2019 käskkirjaga nr 1-1/19/208
Roheline 64 / 80010 Pärnu linn/ Tel 662 5999 / Faks 680 7427 / e-post: info@keskkonnaamet.ee /
www.keskkonnaamet.ee / Registrikood 70008658

raietöid teostatakse pesa lähistel pesitsusajal ja pesalt on tööde piirkond näha, siis võib antud aastal pesitsemine ebaõnnestuda.

Kalakotka pesitsemisperioodi kõige tundlikumad faasid on vahetult enne munemist ja haudumine ning ka väikeste pesapoegade faas aprilli keskpaigast kuni juuni lõpuni. Mürarohkete tegevuste suhtes on kalakotkas tundlik kauem, kogu pesitsusperioodi vältel, mis kestab 15. märtsist 31. augustini. Mürarohketeks töödeks tuleb pidada pesale lähemal kui 500 m toimuvaid metsamajanduslikke töid, ehitustöid, laskeharjutusi, tsiklivõistlusi jms. Pesitsusaegse häirimise vältimiseks tuleb metsa majandada (nt raietöid) ja muid mürarohkeid töid teha väljaspool kalakotka pesitsusperioodi.

Elupaikade ulatuses rakendatakse isendikaitset (LKS § 55 lg 6), mis tähendab, et raie jm kooskõlastamist vajavad tegevused keelatakse pesitsusajal. Oluline on, et pesitsusajal ei häiritaks kotkaid pikaajaliselt (hooldusraied, liinitööd, liinialuse puhastamine jms).

3. Nihu metsise püsielupaik KLO3000069 ja Nihu metsisemäng (id: 715 203 505) jäävad kavandatavast teest 310 m kaugusele.

Metsise kinnitamata kaitse tegevuskava kohaselt on mürareostus üheks suurimaks mõjuteguriks. Uuringu „Müra mõju metsise sigimiskäitumisele“ (Tilgar & Ojaste, 2024) tulemusel jõuti järeldusele, et oluline helihäiring metsisemängule lähemal kui 2 km võib põhjustada mängu hääbumise (mõjutades kukkede testosterooni taset, mistõttu loomad käituvad teisiti (isased mängivad lühikest aega või üldse mitte) ja/või metsise mänguhelid mattuvad valjema müra alla). Uuringus tuuakse välja, et sellistes mängudes väheneb oluliselt metsise mängude kestus, müra segav mõju takistab ka mängiva kuke häälightsuste kuulmist noorte, mängus passiivselt osalevate isaste poolt.

Aruandest ilmneb, et inimtekkeline müra võib osutuda oluliseks lindude arvukust konkreetses piirkonnas limiteerivaks mõjuteguriks alates müratasemest 40 dB. Mõõduka tugevusega (40-45 dB) müra põhjustab häiringuid lindude laulus ja häälightsustes. Müra tugevuse suurenemisel ilmuvad aga ka kõrvalekaldeid käitumises, füsioloogias ja sigimises. Kanaliste puhul on näidatud, et mürataseme tugevusest olulisem on mürafooni muutus - taustafooni ületamine 10 dB võrra on populatsioonile negatiivse mõjuga.

Kõige tundlikumaks loetakse metsist häiringute mõju osas hiliskevade-varasuve mänguperioodil mängualal. Oluline on ka müra jõudmine elupaika (kanade sigimispaik), kuna müra tõttu ei pruugi kanad kukkede mängu kuulda.

Pesitsusaegse (ennekõike metsisemängu) häirimise vältimiseks teha töid väljaspool metsisemängu aktiivseimat perioodi. Perioodil 15.03-15.05 kellaaegadel 18.00-9.00 ei tohi elupaigas olev või sinnani leviv müratase ületada 40 dB.

4. Kavandatav tee kulgeb läbi kanakulli elupaiga KLO9127216, teadaolev pesapuu jääb 300 m kaugusele. Värbkaku elupaik KLO9135228 piirneb kavandatava teega.

Keskkonnamõju analüüsis seatud tingimused seoses nimetatud liikidega on sobilikud.

5. Kavandatavale teele jäävad karukoldade leiukohad KLO9349279 ja KLO9349278. Lähteülesande kohaselt tuleb uurida teetrassile jäävate karukold kasvukohtade olemasolu, hinnata sellest tulenevalt teetrassi muutmise vajadust. Juhime tähelepanu, et looduskaitseaduse § 55 lg 8 kohaselt on keelatud III kaitsekategooria taimede, seente ja selgrootute loomade hävitamine ja loodusest korjamine ulatuses, mis ohustab liigi säilimist selles elupaigas.

6. Kavandatav tee piirneb vääriselupaigaga (VEP nr.201015). Keskkonnamõju analüüsis toodud leevandavad meetmed on piisavad, et vältida vääriselupaiga kahjustamist.
7. Kavandatav tee piirneb Natura elupaiga vanad loodusmetsad (9010*). Nimetatud elupaika on käsitletud keskkonnamõju analüüsis ja lähteülesandes. Täiendavalt märgime, et tööd tuleb kavandada selliselt, et elupaika ei kahjustata.
8. Arvestades, et kavandatava tegevuse alale ja lähedale jääb mitmeid kaitstavaid loodusobjekte, tuleb tegevusloa andjal tegevusloa² andmise menetluse käigus hinnata, kas kavandatav tegevus võib nendele objektidele mõju avaldada. Kui puudub selge veendumus, et oluline ebasoodne mõju on välistatud, tuleb tegevusloa andjal anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, selgitamaks välja tegevuse mõju ulatus ja olulisus.

Valdkonnad, mille puhul tuleb koostada eelhindang on toodud keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 6 lg 2 ning tegevusvaldkondade täpsustatud loetelu Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruses nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“. Eelnimetatud määruse § 15 p 8 kohaselt tuleb keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang anda sellise tegevuse puhul, mis ei ole otseselt seotud ala kaitsekorraldusega või ei ole selleks otseselt vajalik, kuid mis võib üksi või koostoimes muu tegevusega eeldatavalt mõjutada Natura 2000 võrgustiku ala või kaitstavat loodusobjekti.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Helen Manguse

juhataja

keskkonnakorralduse büroo

Kadri Tamm 5307 8913 (keskkonnakorraldus)

kadri.tamm@keskkonnaamet.ee

Janne Breidaks 5855 3986 (liigikaitse)

janne.breidaks@keskkonnaamet.ee

² Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 7.